

Lencsevégen Móricgát madárvilága

EMMI Útravaló Ösztöndíjprogram - Út a tudományhoz alprogram 2020/2021

Azonosító: UT-2020-0003

Készítette:

Borbély Fanni, Gulyás Gréta, Pethő Dorottya, Zsámboki Zsanett, Abdelmagid Iván

Témavezető: Halász Gergely

Egyetemi mentor: Dr. Torma Attila

Kecskeméti Katona József Gimnázium

1. Bevezetés

Móricgát természetes és telepített társulásai változatos életteret biztosítanak a madarak számára. Jelenlegi projektünk a területen előforduló madárfajok beazonosítását, költési és táplálkozási szokásait vizsgálta. Ezen madárfajok kulcsfontosságú szerepet töltenek be a móricgáti társulásokban. Bizonyos ízeltlábú fajok egyedszámát szabályozzák, illetve bizonyos növények elterjedését biztosítják.

2. Célkitűzés

A projekt elsődleges célja, a különböző társulástípusokban előforduló madárfajok beazonosítása, fényképes dokumentálása, táplálkozási és költési szokásaik felderítése volt. A talált fajok alapján következtetéseket vontunk le a társulásban betöltött szerepükre vonatkozóan.

3. Módszerek

A madarak megfigyelésére kézi távcsöveket és spektív/teleobjektívet használtuk. A terepi madártani megfigyeléseket az erdőszegélyekről és a nyaras - borókás buckáiról végeztük el. Beazonosításukra szakkönyveket és madárhangokat tartalmazó CD-ket használtunk fel. Egyes madarokról teleobjektíves és vadkamerás fényképeket is készítettünk.

3.1. Szakirodalmazás

A madártani alapismeretek elsajátításához elsősorban madárhatározókat a „Magyarország fészkelő madarainak költésbiológiája” és „A Hortobágy madárvilága” című könyvet használtuk. Ezek segítséget nyújtottak a terület madárfajainak beazonosításához.

3.2. Terepi megfigyelések

A megfigyeléseket a pályázaton vásárolt Practika Highlander spektívekkel, a korábbi pályázaton nyert Long Perng T72H-AU01 ED APO teleobjektívvel és távcsövekkel végeztük el.

A Covid –járvány miatt 2021. február-március, illetve júniusától kezdődően szeptemberig vizsgáltuk Móricgát területének madárvilágát.

3.3. Madarak és fészkeiknek fotózása

A madarakat a spektív látóterébe hoztuk és mobiltelefonnal fényképeket készítettünk. Emellett használtunk kézi fényképezőgépet, illetve teleobjektívet, mely utóbbira fényképezőgépet tudunk szerelni. Nagyobb távolságban lévő madarokról is tudunk fotókat készíteni.

3.4. Fészekodúk kihelyezése és vadkamerás felvételek készítése

Az odukat fatörzsekre rögzítettük. Ügyeltünk arra, hogy a fészkek háborítatlan helyen legyenek elhelyezve. A fészkek egy része lakóra talált. A fészkek vadkamerás megfigyelése nehézkesnek bizonyult. A tavaszi költési időszak jelentős részében nem tudtunk méréseket végezni a járványügyi korlátozások miatt. A vadkamerákat így kihelyezett madáretetőkre állítottuk rá. Több ezer kép készült az etetőre érkező madarokról. A kihelyezett táplálék különböző magokból tevődött össze. A képeken a madárfajok egyes viselkedéselemei is rögzítésre kerültek. A felvételeket UOVision UM785-3G Plus vadkamerával és UOVision UV557 vadkamerákkal végeztük el.

3.5. Madárbefogás és gyűrűzés

Vizsgálatainkat a júliusi hónapban madárbefogással és gyűrűzéssel egészítettük ki. Különböző helyeken összesen öt kb. 12 méteres hálót helyeztünk ki. Két madárfaj (széncinege és rövidkarmú fakusz) egyedeit sikerült befogni. A gyűrűzést a pályázatban tanulóként résztvevő Abdelmagid Iván közreműködésével valósítottuk meg, aki gyűrűzővizsgával rendelkező hivatásos madárgyűrűző.

4. Madártani vizsgálatok eredményei

A terület madárfajokban gazdag. Megfigyeléseink során 56 madárfaj jelenlétét sikerült bizonyítani. Ez kb. fele lehet a ténylegesen előforduló és fészkelő madarak számának. A fajok egy részéről fényképet készítettünk. A madárfajokat és költési szokásaikat az alábbi táblázat mutatja be részletesen:

Észlelt madárfajok és költési szokásaik

	Fácán	Lappantyú	Kakukk
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Zárt erdők kivételével bárhol • Erdőfoltok széleiben 	<ul style="list-style-type: none"> • Borókás-nyárasok • Homoki fenyőültetvények • Zárt erdőket kerüli 	<ul style="list-style-type: none"> • Erdős és nyílt területeken egyaránt – vörösbegy (<i>Erithacus rubecula</i>) • Nádszegélyeken – nádirigó (<i>Acrocephalus arundinaceus</i>) • Bebokrosodó legelőkön
Fészkek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Földön, takarásban • Erdőszegélyben fa tövébenél 	<ul style="list-style-type: none"> • Száraz avaron • Gyakran kéregdarabkákon • Gyakran borókabokrok (<i>Juniperus communis</i>) tövében 	<ul style="list-style-type: none"> • Nagy kiterjedésű fátlan területeken és homogén nádasokban nem
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdeté május elején 	<ul style="list-style-type: none"> • Évente kétszer: június és július eleje között 	<ul style="list-style-type: none"> • Gazdafajok költési idejétől függ
Fészkek anyaga és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Talajba kapart 5-6 cm-s mélyedés, benne száraz falevelek, fűszálak és saját pehelytollak 	<ul style="list-style-type: none"> • Nem épít 	<ul style="list-style-type: none"> • Nem épít
Tojások alakja, színe	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid hegyesovális • Olaj vagy halványbarna (ritkán olajzöld) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hosszúkás ellipszis • Különböző alakú és méretű barnás, szürkés foltokkal tarkított • Átlagos méret: 30,73x22,05 mm 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális és rövid ovális között változhat • Változatos
Fészkealj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 7-16 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • Két tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 10-16-os tojássorozatok

Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 23-25 nap (csak a tojó) • Fészekhagyók, önállóan táplálkoznak • 12-14 naponan válnak röpképesé • 70-80 napig együtt maradnak a tyúkkal 	<ul style="list-style-type: none"> • 17-18 nap (a hím csak ritkán váltja) • 16-17 napos korban röpképesek • Rá 16 napra lesznek teljesen önállóak 	<ul style="list-style-type: none"> • 12 nap alatt kelnek ki • 17 naponan hagyja el a fészket
--	---	--	--

	Balkáni gerle	Vadgerle	Örvös galamb
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Bárhol, főként városokban és városok közelében 	<ul style="list-style-type: none"> • Bokrosokban • Erdőszéleken • Gazdag cserjeszintű fasorok (vasúti töltések) 	<ul style="list-style-type: none"> • Erdők belsejében is • Urbanizáció eredményeképp bárhol költhet fákon
Fészkek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Fákon, bokrokon • Épületeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Sűrű, sokszor tövises bokrokon 	<ul style="list-style-type: none"> • Fákon, bokrokon • Újabban épületeken is
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Március és június vége között bármikor 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május végén 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április elején
Fészkek anyaga és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Laza szerkezetű • Lapos • Vékony ágakból, lágyszárúkból 	<ul style="list-style-type: none"> • Laza szerkezetű • Lapos • Vékony ágakból, lágyszárúkból 	<ul style="list-style-type: none"> • Lazán összerakott levéltelen gallyak • Lapos • 15-23 cm átmérőjű
Tojások alakja, színe és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Fehér, gyengén fénylő • 30,76x23,50 mm 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Fehérek, gyengén fénylők • 30,57x22,68 mm 	<ul style="list-style-type: none"> • Hosszúkás ellipszis • Fehér, tompa fényű • 40,14x29,35 mm
Fészkek alj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • Két tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • Két tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • Két tojás

Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 14-16 napig – felváltva • 19-20 naposan hagyják el a fészket 	<ul style="list-style-type: none"> • 13-14 napig – hím is • 25-30 naposan válnak röpképesé 	<ul style="list-style-type: none"> • 16-17 napig – felváltva • 28-29 naposan hagyják el a fészket • Rá egy héttel teljesen önállóak
Költési siker		<ul style="list-style-type: none"> • Csak nagy-britanniai adatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Csak nagy-britanniai adatok
	Búbosbanka	Gyurgyalag	Szalakóta
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Nyílt térségeken, fákkal elszórva • Öreg gyümölcsösökben 	<ul style="list-style-type: none"> • Lössfalakban, szakadópartokban, agyag- és homokbányákban 	<ul style="list-style-type: none"> • Borókás-nyárasokban • Legelők szegélyén facsoportokban
Fészkek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes üregekben • Harkályodúban • Viszonylag alacsonyan 	<ul style="list-style-type: none"> • A költőüreg végén 1,4-1,7 m mélyen 	<ul style="list-style-type: none"> • Zöld küllő (<i>Picus viridis</i>) és fekete harkály (<i>Dryocopus martius</i>) odúját foglalja el
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május elején 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: június közepén 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május végén
Fészkek anyaga és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes odúban korhadék • Mesterségesben faforgács 	<ul style="list-style-type: none"> • Köpetmaradványok • Járát vége 20-25 cm-re szélesedik 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes odúban korhadék • Mesterségesben faforgács

Tojások alakja színe és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Hosszúkás ovális • Fehéres-krémszínűtől a világos kékesszürkéig változhat 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ellipszis • Fénylő fehérek 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Fehérek, csillogó felületűek
Fészekalj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 6-8 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 5-6 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 3-5 tojás
Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 15-16 nap (csak a tojó) • 23-25 nap kirepülésig 	<ul style="list-style-type: none"> • 20-22 nap (felváltva) • 31-33 napos korban hagyják el az üreget 	<ul style="list-style-type: none"> • 17-19 napig (mindkét szülő) • 26-27 nap után repülnek ki
	Kis fakopáncs	Nagy fakopáncs	Balkáni fakopáncs
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Alföldi tölgyesekben 	<ul style="list-style-type: none"> • A legtöbb facsoportban, erdőben rendszeres költő 	<ul style="list-style-type: none"> • Gyümölcsösökben, • Kertek fáiban • Temetőekben
Fészek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Fatörzsben, ritkán vastag oldalágban • Korhadásnak induló fában 	<ul style="list-style-type: none"> • Élő vagy korhadó fában is 	<ul style="list-style-type: none"> • Fatörzsben • 2-3 méter magasan
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április vége-május eleje 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április második fele 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május elején
Fészek anyaga	<ul style="list-style-type: none"> • Vésés közben az odú aljára hullott forgács 	<ul style="list-style-type: none"> • Vésés közben az odú aljára hullott forgács 	<ul style="list-style-type: none"> • Vésés közben az odú aljára hullott forgács

Tojások alakja, színe	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Fehér, fényesen csillogó 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Fehér, fényesen csillogó 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Fehér, fényesen csillogó
Fészekalj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 5-6 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 5-6 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 5-6 tojás
Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 10-12 nap 	<ul style="list-style-type: none"> • 10-12 nap (felváltva) • 20-23 naposan repülnek ki 	<ul style="list-style-type: none"> • 9-14 nap (a hím éjszaka) • 17-25 nap a kirepülésig

	Zöld küllő	Fekete harkály
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Erdők, nagyobb facsoportok • Nyáras borókások 	<ul style="list-style-type: none"> • Öreg erdőkben • Általában nyarasban (<i>Populus sp.</i>)
Fészek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Fatörzsben • 1,5-3 méter magasan 	<ul style="list-style-type: none"> • Fatörzsben • 5-16 méter magasan
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április közepe 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április második felében
Fészek anyaga	<ul style="list-style-type: none"> • Vésés közben az odú aljára hullott forgács 	<ul style="list-style-type: none"> • Vésés közben az odú aljára hullott forgács
Tojások alakja, színe	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Fehér, fényesen csillogó 	<ul style="list-style-type: none"> • Hegyesovális • Fehér, fényesen csillogó

Fészekalj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 5-7 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 4-5 tojás
Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 14-15 nap (felváltva) • 23-26 naposan repülnek ki 	<ul style="list-style-type: none"> • 12-14 nap (felváltva) • 24-28 naposan repülnek ki
	Bakcsó	Szürke gém
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Folyók menti ligeterdőkben • Kisebb-nagyobb tavak közelében 	<ul style="list-style-type: none"> • Folyók menti ligeterdőkben • Tavak, halastavak közelében • Gyékényes nádasokban
Fészek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Nyárákon • Avas nádiban 	<ul style="list-style-type: none"> • Magas fákon • Nádasban a víztől 50-80 cm-re
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május elejétől végéig 	<ul style="list-style-type: none"> • Április elején
Fészek anyaga	<ul style="list-style-type: none"> • Vékony gallyakból – lopkodnak 	<ul style="list-style-type: none"> • Száraz ágakból • Alján nádszálak is • Lapos, alacsony csésze
Tojások alakja, színe	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Világos zöldeskék 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • világoskék
Fészekalj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 2-6 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 4-5 tojás

Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 21-23 nap (mindkét szülő) • 42 naposan önállóak 	<ul style="list-style-type: none"> • 25-28 nap (mindkét szülő) • 20-30 naposan elhagyják a fészket • 42-55 nap kirepülésig
--	--	---

	Erdei fülesbagoly	Füleskuvik	Kuvik	Macsskabagoly
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Út menti fák • Mezőgazdasági területen erdőfoltokban • Magányos fák, bokrosok 	<ul style="list-style-type: none"> • Felhagyott gyümölcsösök • Száraz élőhelyeken facsportokban • Közelben kaszálatlan magasfüvű gyepek 	<ul style="list-style-type: none"> • Kisebb facsoportok • Alacsony vegetáció • Településeken elhagyatott épületekben 	<ul style="list-style-type: none"> • Alföldi erdőkben viszonylag ritka • Öreg gyümölcsösök
Fészkek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Szarka (<i>Pica pica</i>) és dolmányos varjú (<i>Corvus cornix</i>) fészkekben 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes kikorhadásokban • Harkályodúban 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes kikorhadások • Többségében emberi létesítményekben 	<ul style="list-style-type: none"> • Nagy odvakban • Ágvilla kikorhadása • Mesterséges odúkban
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április elején 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május vége – június eleje 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: április 10 – május 10. között 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: március elején
Fészkek anyaga	Az eredeti fészkek anyaga	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes odúban korhadék • Mesterségesben faforgács 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes odúban korhadék - mélyedés • Mesterségesben faforgács 	<ul style="list-style-type: none"> • Természetes odúban korhadék - mélyedés • Mesterségesben faforgács
Tojások alakja, színe és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Fehér, fénytelenű • Átlagos méret:40,9x32,60 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ellipszis • Fehér, enyhén fénylő • Átlagos méret:31,80x26,64 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ellipszis • Fehér, fénytelen • Átlagos méret:34,94x29,20 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ellipszis • Fehér, tompa fényű • Átlagos méret:47,23x39,27

Fészkek nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 5-6 tojás • Mezei pocok (<i>Microtus arvalis</i>) denzitástól függ 	<ul style="list-style-type: none"> • 4-5 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 4-6 tojás • Nem ingadozó 	<ul style="list-style-type: none"> • 3-5 tojás • Táplálék függvényében
Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 25-30 nap • 21-24 napos korokban hagyják el a fészket • Két hónapos koruktól teljesen önállóak 	<ul style="list-style-type: none"> • 24-25 nap (csak a ♀) • 20-32 napos korokban hagyják el • Két hónapos koruktól önállóak 	<ul style="list-style-type: none"> • 27-28 nap (csak a ♀) • 30-35 naposan hagyják el + egy hét a repülésig • Teljes önállóság rá egy hónapra 	<ul style="list-style-type: none"> • 28-30 nap (csak a ♀) • 25-31 naposan hagyják el • 32-37 nap repülésig + két hónap önállóságig
Költési siker	<ul style="list-style-type: none"> • Mezei pocok (<i>Microtus arvalis</i>) mennyisége határozza meg 		<ul style="list-style-type: none"> • Csak németországi adatok 	<ul style="list-style-type: none"> • Csak nagy-britanniai adatok

	Karvaly	Egerészölyv	Rétisas
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Erdőszéleken, belsejében egyaránt • Fenyőültetvényeket kedveli 	<ul style="list-style-type: none"> • Bármilyen erdőfoltban 	<ul style="list-style-type: none"> • Folyó menti ligeterdők • Halastavak környéke
Fészkek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Fatörzs mellé, elágazásba 	<ul style="list-style-type: none"> • Fákon, nem túl magasan • Néha más fajok által épített fészket is elfoglal 	<ul style="list-style-type: none"> • Fontos a beszállóág • Magasra
Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május első felében 	<ul style="list-style-type: none"> • Márciustól áprilisig kezdődően 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: február elején

Fészek anyaga és méretei	<ul style="list-style-type: none"> • Száraz, vékony gallyakból – tördelik • Csésze kéregdarabokkal és fenyőpilkkelyekkel bélelt 	<ul style="list-style-type: none"> • Alapja száraz ágakból • Belsejét fehér akác(<i>Robinia pseudoacacia</i>) terméshüvelyével, fűszálakkal béleli 	<ul style="list-style-type: none"> • Felfelé haladva egyre vékonyabb ágak • Csésze fűcsomókkal bélelt • Átmérője: 1,7-2,5 méter
Tojások alakja, színe	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Kékesfehér alapszínű, rajta változatos barnás foltok 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Fehér alapszínű, változatos vörösesbarna mintázattal 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Felületük érdes • Fehér színű
Fészekalj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 4-6 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 2-3 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • Általában 2 tojás
Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 39-42 nap (csak a ♀) • 29-30 naposan röpképesek • Rá harminc napra teljesen önállóak 	<ul style="list-style-type: none"> • 33-35 nap (mindkét szülő) • 95-105 nap alatt válnak önállóvá 	<ul style="list-style-type: none"> • 38-46 nap (a ♂ is kotlik) • 70-80 napig tartózkodnak a fészekben • 120-125 naposan önállósodnak
Költési siker			<ul style="list-style-type: none"> • A lerakott tojások közel 100%-a kikel.
	Vörös vércse	Kék vércse	Kabasólyom
Fészkelőhely	<ul style="list-style-type: none"> • Zárt erdők kivételével bárhol 	<ul style="list-style-type: none"> • Legeltetett füves területeken 	<ul style="list-style-type: none"> • Nyílt térségek mellett fásorokban
Fészek helye	<ul style="list-style-type: none"> • Varjúfélék (<i>Corvidae</i>) fészkeit foglalja el • Nyitott költőládák 	<ul style="list-style-type: none"> • Vetési varjú (<i>Corvus frugilegus</i>) fészektelepeit foglalja el 	<ul style="list-style-type: none"> • Varjúfélék magasan lévő fészkeit foglalja el

Költési idő	<ul style="list-style-type: none"> • Időjárástól függően nagyon változó 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: május végén – június elején 	<ul style="list-style-type: none"> • Kezdet: június első felében
Fészek anyaga	<ul style="list-style-type: none"> • Az eredeti fészek anyaga 	<ul style="list-style-type: none"> • Az eredeti fészek anyaga 	<ul style="list-style-type: none"> • Az eredeti fészek anyaga
Tojások alakja, színe	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Fehéres alapszín • Vöröses lilásbarna foltokkal 	<ul style="list-style-type: none"> • Ovális • Vörösesbarnán finoman foltozott 	<ul style="list-style-type: none"> • Rövid ovális • Fehéres, sárgás alapszín • Sűrű, apró, rozsdabarna foltok
Fészekalj nagysága	<ul style="list-style-type: none"> • 5-6 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 3-4 tojás 	<ul style="list-style-type: none"> • 3 tojás
Kotlás és fiókanevelés időtartama	<ul style="list-style-type: none"> • 27-32 nap (a ♂ ritkán váltja) • 27-32 napon belül válnak röpképesé 	<ul style="list-style-type: none"> • 27-28 nap (felváltva) • 26-30 napon belül válnak részlegesen röpképesé 	<ul style="list-style-type: none"> • 28-31 nap (felváltva) • 28-34 napon belül válnak röpképesé
	Sárgarigó	Tövisszúró gébics	Seregély
Fészkelőhely	Sík területek, hullámtéri erdők, parkok, Alföld nyárfaültetvényei, lombos fák, városok széle (pl. Népliget, Margit-sziget)	Bokrok, cserjék (galagonya, kökény, vadrózsa), ahol alacsony a növényzet Alföldi, dombvidéki rétek, legelők	Szinte mindenhol, zárterdők, ártéri ligeterdők, náras-borókás városok (pl. Budapest), épületzugok, gyümölcsösök, parkok
Költési idő	Évente 1-szer Május-június	Évente 1-szer Április-május (pótköltés: június-július)	Évente 2-szer 1.: április 2.: június
Fészek helye	Fákon, vékony ágak végében lévő villákon	Tüskés, tövises bokrok belseje, 1-2 m magasságban	Páronként és telepesen is Botolófüzesek, löszfal, mesterséges és természetes odúk, 1-10 m

Fészek anyaga	Száraz, hosszú fűszálak, széles fűlevelek, hánacs, toll, birkagyapjú Külső átm.: 12 cm Falvastagság: 2,2 cm Csésze átm.: 7,5 cm Mélység: 5,5 cm	Száraz, avas növényi anyagok, zöld moha, gyökérdarabok Külső átm.: 12 cm Mélység: 5 cm Csésze átm.: 7 cm	Nincs valódi fészek, kevés fészekanyag (száraz, hosszú, széles fűszálak, tollak, virágok, zöld levelek) Mélység: 6,8-14 cm Csésze átm.: 9,6-15,3 cm
Tojások alakja, színe	Ovális, fénytelen fehér alapszín, éles határvonalú, kerek csokoládébarna/feketésbarna apró foltokkal 30,46X21,18 mm	Ovális, sima, fénytelen felület Alapszínek: rózsaszín, halványzöldes, krémszínű, és ezek árnyalatai Mintázat: szabálytalan alakú, apró, és nagyobb foltok (lehet koszorúba rendeződött , vagy egyenletes eloszlású is 22,37X16,74 mm	Ovális, egyszínű világoskék/zöldsekék/kékesfehér, fénytelen/enyhén fénylő felület 29,65X21,11 mm
Fészekalj nagysága	4 db	5-6 db	5-6 db
Kotlás és fiókanevelés időtartama	Kotlás: 15-16 nap Kirepülés: 14-15 nap	Kotlás: 14-15 nap Kirepülés: 14-16 nap	Kotlás: 11-12 nap Kirepülés: 17-22 nap
Költési siker	3,3 fióka/fészek	50%	3,2-4,4 fióka/fészek

	Szajkó	Szarka
Fészkelőhely	Középhegységi és síkvidéki erdős területek, tölgyesek, fenyvesek, ligeterdők, parkok	Sík dombvidékek, mozaikos mezőgazdasági területek, városok
Költési idő	Évente 1-szer Április (pótköltés: május-június)	Évente 1-szer Április (pótköltés: május-június)
A fészek helye	Fák törzse mellett, vastag ág tövében, törzselágazásban, 2-4 m	Fák csúcsán, vékony ágak között, jegenyefa, tövises bokrok 2-3 m

A fészkek anyaga	Vékony, száraz ágak és gallyak, vékony gyökerek Külső átm.: 22 cm Csésze átm.: 15 cm Mélység: 6,5-7 cm	Vékony ágak, gallyak, sár, száraz kóro, vékony gyökerek Csésze átm.: 17 cm Mélység: 10 cm
A tojások alakja, színe	Ovális, világoszöldes /olívbarnás, fénytelen alapszín, sűrűn pettyezett (apró, azonos méretű és alakú), sokszor vékony, feketésbarna rövid kacskaringós vonala tompa végen 30,65X22,70 mm	Ovális, zöldes/kékeszöldes alapszín, apró, szabálytalan, sötét/szürkésbarna foltokkal 33,54X23,54 mm
A fészkek alj nagysága	5-7 db	5-7 db
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	Kotlás: 16-17 nap Kirepülés: 21-22 nap	Kotlás: 21-22 nap Kirepülés: 24-30 nap
Költési siker	50%	1,1-4,2 fióka/fészkek
	Holló	Dolmányos varjú
Fészkelőhely	Erdős területek (pl. bükkös, tölgyes), kastélypark, sík és dombvidéki mezőgazdasági területek mellett	Nyílt térségek, mezőgazdasági területek melletti fasorok, elhagyott tanyák, szikes puszták fain/bokrain, folyók melletti fűz, nyárfa, parkok, város belseje (Budapest)
Költési idő	Évente 1-szer Március (pótköltés: április) Móricgáton átvonuló, többször észlelt faj.	Évente 1-szer Április (pótköltés: május-június)
A fészkek helye	Sziklán (kiszögellésekben/üregekben), legmagasabb fák, fák csúcsa közelében, vastag oldalág, törzselágazás, 8-31 m	Változatos, törzs mellett, vastagabb ágat tövében, 10-15 m

A fészkek anyaga	Vékony gallyak, föld-vagy trágyadarabok, száraz fűszálak, állatok szőre Külső átm.: 70-80 cm Mélység: 12-15 cm Csésze átm.: 25-30 cm	Száraz, vékony ágak, száraz fűszálak, kéregdarabok, sár, állatszőr, tollak, pihék Külső átm.: 47cm Csésze átm.: 23,3 cm Mélység: 10,4 cm
A tojások alakja, színe	Ovális, fénytelen, kékeszöld/világoskék alapszín, szürke/szürkésbarna/sötétbarna, egyenletes eloszlású foltok, spriccelések 49,20X33,14 mm	Ovális, világoskék/világoszöld, kékeszöld alapszín, szabálytalan, apró, barna/olajbarna/sötét/hamuszürke foltok 41,78X29,30 mm
A fészkek alj nagysága	5-6 db	5 db
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	Kotlás: 20-21 nap Kirepülés: 35-42 nap	Kotlás: 18-22 nap Kirepülés: 30-35 nap
Költési siker	Sikeres költés, ritka, hogy a fiókák nem érik el a kirepülési korszakot	3 fióka/fészkek
	Erdei pacsirta	Mezei pacsirta
Fészkelőhely	kopár, rövidfűvű területek, borókás-nyárasok	száraz vagy félszáraz területek, természetes gyepek, kaszálók, szántóföldek
Költési idő	évente 2x, április-augusztus	évente 3x, április vége-augusztus eleje
A fészkek helye	talajba mélyedésbe, környezet által takart helyre építi fészket jó kilátással	szántóföldek peremén, kiritkult részein
A fészkek anyaga	csak száraz növényi részekből, gyökerekből építkezik	növénycsomók tövéhez kaparja fészket a tojó
A tojások alakja, színe	tojásai barna-fehér foltosak, foltok eloszlása	tojásai oválisak krémfehér alapon olajbarna foltosak, tompa végen sűrűsödik, koszorút alkot
A fészkek alj nagysága	4-5 fióka	3-6 fióka

A kotlás és a fiókanevelés időtartama	13-15 nap, csak a tojó	11-13 nap, csak a tojó
Költési siker	gyakran sikertelen, predáció miatt egy szezonban akár 6-7 fészket is építhet	66%-ban sikertelen, kedvezőtlen időjárás, ragadozók miatt
	Molnárfecske	Füstifecske
Fészkelőhely	bármely szikla vagy épület felületen	lakóházak környezetében
Költési idő	évente 2x, április-augusztus	évente 2x, április-augusztus
A fészkek helye	meredek sziklák, barlangbejáratok, épületek külső falfelületén	épületek belső részében
A fészkek anyaga	sárból pihetollakkal bélelve, vagy széna- és fűszáldarabokból	sárgolyóból építi félig nyitott fészket
A tojások alakja, színe	hosszúkás oválisak, fénylő fehérek (apró foltok)	oválisak, krémfehér alapon rozsdabarna foltok, eloszlásuk
A fészkek nagysága	2-5 fióka	ált. 3-6 tojás
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	14-15 nap, tojó és hím felváltva	14-16 nap, csak a tojó
Költési siker	96%-os siker	96%-os siker
	Léprigó	Fekete rigó
Fészkelőhely	erdő	eredetileg erdőlakó, 1900-as évektől lakott területen is megtalálható
Költési idő	évente 2x, április-augusztus	évente 2x, március-július
A fészkek helye	erdei nyílt területek környékén pl. törzselágazásokba alacsony magasságokba	fákon, 2-10 méteres magasságban
A fészkek anyaga	avas, száraz fűszálakból, kívülre moha	száraz fűszálak, moha
A tojások alakja, színe	oválisak, fénytelenek, szürkés világoskék-kékeszöld	hosszúkás oválisak, oválisak vagy ellipszis alakúak
A fészkek nagysága	3-5 fióka	3-7 fióka
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	13-14 nap, főként a tojó (hím ritkán)	14 nap, csak a tojó
Költési siker	kevésbé sikeres kb. 33%	lakott területen 40%, természetben 29%
	Ökörszem	Barázdabillegető
Fészkelőhely	nedves talajú erdőkben, patakok mentén, vagy „boszorkányseprűkben”	lakott területen belül alig használt emberi létesítményekben, erdőkben nyílt tisztások környékén

Költési idő	évente 3x, április-augusztus	évente 2x, április-augusztus
A fészkek helye	1 m alatt, cserjékben	fák lombzatában
A fészkek anyaga	zárt fészkek fonnyadt, száraz levelekből egy bejárati nyílással	anyagát a környezet határozza meg (sáros nád, gyökérdarabok)
A tojások alakja, színe	oválisak, fénytelen héjon rozsdabarna finom foltozásúak, tompa végen sűrűsödik, koszorút alkot	oválisak, alapszínük szürkésfehér enyhe kékes árnyalattal (sötétbarna pöttyök, vonalak)
A fészkek alj nagysága	14-18 nap, csak a tojó	6 fióka
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	5-8 fióka	13-14 nap, főként a tojó (hím kevesebbet)
Költési siker	fészkekfosztogatás miatt 60-70%-ban sikeres	a sikeresség 90% feletti

	Kék cinege	Szécinege
Fészkelőhely	középkorú vagy öreg állományú lombos erdőtípus, tölgyesek, bükkösök, lombelegyes fenyőerdők, parkok, kertek	bármely erdőtársulás, városok belső területei, kertek, parkok
Költési idő	ápr. 11-30. / máj. 11- jún. 10.	ápr. 10. – júl. 20. / 2x
A fészkek helye	természetes, mesterséges odúk, kikorhadások, épületzugok, kőfal, nádtető	természetes, mesterséges odúk, üregek, kikorhadások, ipari, mezőgazdasági létesítmények
A fészkek anyaga	friss moha, a környéken előforduló állatok szőrszálai, gyökér- és fűszáldarabok	száraz fűszálak, vékony gyökerek, friss moha, állati szőrszálak, fonaldarabok, apró rongydarabok
A tojások alakja, színe	ovális, fénytelen, tejfehér, apró, rozsdavörös foltokkal	ovális, rövid ovális, tejfehér, rozsdavörös, apró, szabálytalan foltokkal, az alsó foltok ibolyásszürkék
A fészkek alj nagysága	5-16 tojás	5-14 tojás
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotlás: 14 nap, fiókanevelés: 18-22 nap	kotlás: 14 nap fiókanevelés: 20-22 nap
Költési siker	90-96%	86,8-91,5%
	Mezei poszáta	Barátposzáta
Fészkelőhely	nyílt, bokrokkal tarkított élőhelyek, gondozatlan kertek, temetők	nedves talajú erdők, erdei árkok, holt erek és csatornák mentén, nagyobb parkokban
Költési idő	ápr. 25. – jún. 20	ápr. 21. – júl. 10.

A fészkek helye	bokrok alsó ágai, elszáradt lágyszárú növények	sűrűnövésű aljnövényzet, bokrok
A fészkek anyaga	avas, vékony növényiszálak, pókszövedék, fűzek gyapotszerű termése, gyökérdarabok	avas, vékony fűszálak, szőrszálak, pókszövedék
A tojások alakja, színe	ovális, rövid ovális, kissé fénylő, zöldesfehér, sárgásbarna, az olajzöld, barna, kékesfekete foltok elmosódottak vagy élesen elhatároltak	ovális, rövid, hegyes ovális, fénylő, fehéres, sárgásfehér, világos agyagbarna, zöldesfehér, mintázatuk apró és nagyobb szabálytalan foltokból áll, sötétbarna, feketésbarna
A fészkek alj nagysága	3-7 tojás	3-7 tojás
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotlás: 9-14 nap fiókanevelés: 8-15 nap	kotlás: 11-14 nap fiókanevelés: 10-13 nap
Költési siker	68,9%	51,9%

	Őszapó	Csuszka	Rövidkarmú fakusz
Fészkelőhely	erdők, bokrosterületek, ligeterdők, elvadult gyümölcsösök, fiatal erdőtelepítések	bármelyik erdőtársulásban, lombos és tűlevelű elegyes állományokban	tölgyes társulások, folyókat szegélyező puha- és keményfás ligeterdők, városi parkok, kertek
Költési idő	márc. 28. – máj. 31. / 1x	márc. 20.- jún. 10.	ápr. 10. – máj. 31.
A fészkek helye	általában 2 méteres magasságba, nehezen hozzáférhető helyre, kúszónövények közé, erdei betonút partoldalába, gyökerek közé	mesterséges és harkályok által kivésott odúk, kikorhadások	fakéreg alatti szűk üregek, kettéhasadt fatörzs, elhagyott odúk, épületeken
A fészkek anyaga	moha, pókfonálszövedék, hánccsarabok, apró zuzmó- és kéregdarabok	a bejáratot sárral tapasztja körbe, vékony fakéreg és hánccsarab, száraz falevelek	száraz gallyacskák, levélgyepek, apró kéregdarabok, zöld moha, száraz fűszálak, zuzmó, vadon élő állatok szőrszálai
A tojások alakja, színe	hosszúkás ovális, fehér, sárgásfehér, tompa fényűek, halvány rozsdavörös foltok	ovális, rövid ovális, fénytelen, tejfehér, rozsdavörös és barna foltokkal	ovális, rövid ovális, fénytelen, tejfehér, rozsdavörös foltok, a tojás tompa végén sűrűbben
A fészkek alj nagysága	8-12 tojás	6-11 tojás	4-7 tojás

A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotlás: 12-13 nap fiókanevelés: 14-18 nap	kotlás: 13-14 nap fiókanevelés: 23-24 nap	kotlás: 13-14 nap fiókanevelés: 16-17 nap
Költési siker	20%	84,4%	37,5%

	Házi veréb	Mezei veréb
Fészkelőhely	településeken és környékén	részben nyílt területeken
Költési idő	ápr. 11- máj. 10. máj. 21.- jún. vége- aug.	márc.-aug. 2X (3X)
A fészkek helye	emberi létesítményen/-ben régi molnárfecskefészkekben mesterséges odúban	természetes odvak, kikorhadások mesterséges odúk épületzugok más madarak régi fészkeiben
A fészkek anyaga	típusok: szabad állású gömb, alulról-felülről lapított gömb száraz növényi részek emberi hulladékok tollak, szőrök	hosszú szálú, nem avas növ.-i szálak emberi hulladékok fedőtollak szőrszálak 5x6-9,5x9,8 cm
A tojások alakja, színe	(rövid) oválisak/ hosszúkás/ ellipszis a. tompa fényűek, fehér(esbarna) alapon sűrűn mintázottak	oválisak, fénytelenek (kékes-/ zöldes)fehérek apró foltok 19,51x14,28mm
A fészkek alj nagysága	3-8 (5)	4-7 (5) Összetojás: 8<
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotl.: 11-14 nap kirep.: 12-16 nap (de utána 10-14 napig etetés)	kotl.: 12-14 nap kirep.: 12-14 nap
Költési siker	nincsenek hazai adatok Eu.: 55-95% (költ.) 48-89% (kirep.)	költ.: 80,9-91,8%

	Erdei pinty	Süvöltő
Fészkelőhely	lombos és tűlevelű erdőkben alföld: fehér nyáras-borókásokban	fenyvesekben (lucosok), fenyvesközeli kertekben örökzöld fasorokban
Költési idő	1X-3X (2X) De! Mo.-n ált. 1X (ápr. közepe)	Hazánkban nem költ. Téli átvonuló. 2X 1. költ.: május elején
A fészkek helye	törzs tövében, oldalelágazásban cserjeféléken alföld: ligeterdőkben (mezei juharon)	lucfenyőn (1,6-7 m) ritkábban lombhullatókon
A fészkek anyaga	száraz fűszálak, hánccszerű anyagok, moha, gyapjú, szőrszálak (bélelés) vastag fal (1,5-2,5 cm) körtészerű kiszélesedés külső átm.: 9 cm csésze átm.: 5,3 cm	vékonyabb gallyak, vesszők, zöld moha, száraz fűszálak, hajszálgökerek, szőrszálak Külső átm.: 10-19,8 cm Csésze átm.: 5-8,2 cm
A tojások alakja, színe	(rövid/ hosszúkás) oválisak 2 típus: - rótes-/ zöldesszürke alapszín + lilásbarna égésfoltszerű minták -világoskék alapszín + feketéslila foltok (has.: süvöltő tojásai) 19,45x14,74 mm	(rövid) oválisak, fénytelenek, világoskék- kékeszöld alapszín, kismértékű foltozottság (sötét lilásbarna, fekete; <1mm)
A fészkek nagysága	3-7 (5)	3-7 (4-5)
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotl.: 11-14 nap kirep.: 11-18 nap (+ 2-3 hétig etetés)	kotl.: 12-15 nap kirep.: 14-16 nap (+ 15-20 napig etetés-> hím)
Költési siker	a fészkek átl. 1/3-a megsemmisül (ragadozók)	

	Zöldike	Tengelic
Fészkelőhely	galagonyásokban, gyepűrózsás legelőkön, bányaudvarokban Alföldön: borókás kopárokban	településeken és környékén
Költési idő	2X: ápr. 10- máj. 10. máj. vége- jún. 20.	2-3X
A fészek helye	örökzöld fán/ cserjén	örökzöldeken, tölgy- és kőrisféléken, mezei juharon, fehér akáccon (10m) 2-3 m
A fészek anyaga	vékony gallyak, zöld moha, vékony gyökerek, faháncs, gyapjú, szőrszálak, pihetollak Átm.: 5,3 cm	száraz növ.-i szálak, rostok, (repítőszőrös) termékek, gyapjú, szövetdarabok, papír zsebkendő, zöld moha, aromás növények, hosszú szőrszálak külső átm.: 7x10,8 cm csésze átm.: 4,5 cm
A tojások alakja, színe	(hegyes)oválisak, fénytelenek, fehérés- szürkés-kékes-sárgásbarna alapszín, foltozás (lilásbarna/barnászvörös/ téglavörös) tompa végen sűrűsödik 20,03x14,73 mm	(rövid/ hegyes-)oválisak, fénytelenek, világos kékesfehérek, alig foltozott (élesen határolt lilás-rőtesbarna) 17,45x13,03 mm
A fészekalj nagysága	3-7 (5)	4-6 (5)
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotl.: 11-15 nap kirep.: 14-16 nap (+ 12-13 napig etetés -> hím)	kotl.: 12-13 nap kirep.: 13-18 nap (+ 7-10 napig etetés)
Költési siker	nincsenek hazai adatok	nincsenek hazai adatok

	Sordély	Citromsármány
Fészkelőhely	mg.-i ter. sík- és dombvidéki rétek, legelők	nyílt erdőkben, erdőszéleken, sík- és dombvidéken egyaránt Alföldön: erdőszéleken, nyiladékokban, mezővédő erdőszávokban, akácültetvényeken
Költési idő	1-2X	2-3X (2X): - ápr. utolsó harmada- máj. első harmada -jún. eleje
A fészkek helye	talaj közelében	talajon, fiatal cserjék tövében
A fészkek anyaga	avas növ.-i szálak külső átm.: 11,2-13 cm csésze átm.: 6,7-8 cm	száraz növ.-i anyagok (szélesség: <5mm) külső átm.: 10,9X13 cm csésze átm.: 6,5-8 cm
A tojások alakja, színe	(rövid/ hosszúkás) oválisak, fénytelenek, fehéres/ világoskékés/ rőtesfehér/ barnás-/ sárgásvörös alapszín, éles és elmosódott foltok (sötét- és feketésbarna) 23,71x17,01 mm	(rövid) oválisak/ elliptikusak, fénytelenek, világos-/ vörösés-/ kékesszürke/ tejföl fehér alapszín, hajszálszerű mintázat 21,71x16,38 mm
A fészkek nagysága	2-6 (4-5)	2-6 (4-5)
A kotlás és a fiókanevelés időtartama	kotl.: 12-13 nap kirep.: 21 nap	kotl.: 12-13 nap kirep.: 11-13 nap (+ 8-14 nap etetés)
Költési siker	nincsenek hazai adatok	nincsenek hazai adatok

5. Madártani megfigyelések összegzése

5.1. Madarak fészkelése

A terület változatos növénytakarója bőséges fészkelő helyet biztosít a madarak számára. A ritkább madarak az öreg háborítatlanabb monostori erdőben fészkelnek. Itt számos feketeharkály fészekre bukkantunk. Elsősorban a nyárfa törzsébe vájják odúikat. Megfigyeltük ugyanakkor azt is, hogy egyes madarak (pl. seregély) más madarak elhagyott odúit foglalják el. A nagyobb testű madarak a zöld juhar nagy lombzatát részesítik előnyben. Itt egerészölyv, szarka és örvös galamb fészket figyeltünk meg. A kisebb testű madarak - elsősorban énekes madarak (széncinege, ökörszem, csuszka) – az alacsony növésű terebélyes fákat és cserjéket keresik fészkelő helyként.

5.2. Madarak táplálkozási szokásai

A madárfajoktól függően nagyon változatos. Az énekes madarak többsége elsősorban a területen gyakori ízeltlábú fajokat (egyenesszárnyúak, hártýásszárnyúak, kétszárnyúak, lepkék, szitakötők, recésszárnyúak, bogarak és pókok) és azok lárváit fogyasztja. A mindenevők kisebb gyümölcsökkel (pl. arany ribizli, galagonya), illetve magokkal egészítik ki táplálkozásukat.

A ragadozó madarak főleg rágcsálókra, kisebb madarakra és gyíkokra vadásznak. Az egerészölyv a rágcsálókon kívül a kisebb nyulakat is zsákmányul ejti. Megfigyeltük, hogy a rétisas a közeli horgásztóra jár vadászni. Ritka pillanatnak számított, amint a szemünk láttára pár másodperc leforgása alatt egy 3 kg-os amúrt emelt ki a sekély tó vizéből és towarepült. A fehér gólya elsősorban kisebb gerincesekkel (gyíkok, békák, rágcsálók), illetve egyenesszárnyúakkal és nagyobb bogarakkal táplálkozik.

A megfigyeléseink alapján az invazív rovarfajokat (pl. lovagbodobács, harlekin katica) a madarak nem fogyasztják. Az időnként tömegesen elszaporodó amerikai szövőlepké szőrös hernyóját egyes madárfajok (széncinege, fácán) megeszik. Ugyanakkor megjelent a területen a nyugati levéllábú poloska, a zöld vándorpoloska és az ázsiai márványos poloska. Ezeket feltehetően több madárfaj is fogyaszthatja, mivel azt figyeltük meg, hogy a házi tyúk imádja ezeket a rovarokat és százával fogyasztja, annak ellenére, hogy milyen kellemetlen szagot bocsájtanak ki. A kihelyezett madáretetőbe búzát, kukoricát, napraforgómagot és baromfi nevelő tápot helyeztünk. A tapasztalat az volt, hogy a táp mivel nem ismerték nehezebben fogyott, de miután megkóstolták a madarak és rájöttek, hogy finom ezt is gyorsan megették. A madáretetőt elsősorban széncinegék és csuszkák járták.

6. Következtetések

- A madarak a legfontosabb fogyasztó szervezetek, melyek szabályozzák az ízeltlábú fajok többségének egyedszámát
- Egyes fajidegen poloskákat (pl. ázsiai márványos poloska) nagy számban fogyasztanak, de ez nem észrevehető, mivel ezen fajok tömegesen találhatóak a területen
- A terület bővelkedik fészkelőhelyekben, a madárfajok megtalálják a fészkelésükhöz szükséges feltételeket
- Egyes fajok sikeresen költenek (pl.: széncinege, csuszka) ezzel magyarázható nagy egyedszámuk
- A területen ritka védett fajok (pl. fekete harkály, réti sas) is előfordulnak
- A gyümölcsösök, a környező tanyavilág elvadult kultúrnövényzete és a területre jellemző gazdag rovarvilág bőséges táplálékforrást jelent a madarak számára
- A teleobjektíves és vadkamerás vizsgálatok rávilágítanak arra, hogy a terület madárfajokban gazdag
- A vadkamerás fotók által egyes madárfajok táplálékforrásért való versengése bebizonyosodott

7. Összefoglalás

A madarak vizsgálatát több különböző társulásban végeztük el. A területen élő feltételezett madárfajok kb. felét sikerült észlelni és beazonosítani. A mórícgáti természetes és telepített társulásokban végzett madártani vizsgálat rávilágít arra, hogy a madárvilág fontos szerepet játszik a terület ökológiai egyensúlyának megőrzésében. A madarakat az erdők szegélyéről, illetve a nyáras-borókás buckáiról, akácosparkból figyeltük meg. A talált madarak életmódjáról, táplálkozási és fészkelési szokásairól a megfigyelések, továbbá szakkönyvek felhasználásával gyűjtöttünk információt. A madárfajok egyedszámát a terepgyakorlatok során becsléssel állapítottuk meg. A madarak egyes fajait sikerült lefotózni. A vadkamerák által készített képek és a madárbefogások alátámasztják a terület fajgazdagságát és egyes fajok (pl. széncinege) jelentős egyedszámát.

8. Felhasznált irodalmak

1. Kalotás Zsolt (2012): A Kiskunsági Nemzeti Park. Alexandra Kiadó, Pécs
2. Haraszthy László (szerk.): Natura 2000 fajok és élőhelyek Magyarországon. Pro Vértes Természetvédelmi Közalapítvány, 2014
3. Svensson, L.; Grant, P. J.; Mullarney, K.; Zetterström, D.: Madárhatározó. Európa és Magyarország legátfogóbb terepi határozója. Park Könyvkiadó, 2018
4. Richard Keating, Enczi Zoltán, Imre Tamás, Szabó Endre, Korbely Attila, Klemanovics Márk (2017): Makrofotózás és Teleobjektíves fényképezés. Rainbow-Slide Bt., Budapest Szakkönyvek:
5. Enczi Zoltán; Keating, Richard: A digitális fotózás kezdőknek. Rainbow-Slide Kiadó, 2019
6. Enczi Zoltán; Keating, Richard; Orbán Zoltán; Korbely Attila; Imre Tamás: A vadvilág fotózása. Rainbow-Slide Kiadó, 2019
7. Ecsedi Zoltán (szerk.): A Hortobágy madárvilága. Hortobágy Természetvédelmi Egyesület, 2004
8. Waliczky Zoltán (szerk.): Európai jelentőségű madárélőhelyek Magyarországon. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, 1991 MME Könyvtára: 4.
9. Szép Tibor; Nagy Károly: Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) 1999-2000. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, 2002
10. Tóth László; Nagy Szabolcs; Haraszthy László: Vörös lista. Magyarország fészkelő madarainak védelmi helyzete. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, é. n.
11. Andrési Pál; Molnár Gyula: A Homokháti kistérség madárvilága. Ásotthalmi Bedő Albert Alapítvány, 2009 A Homokhát természeti értékei füzetek: 2.
12. Orbán Zoltán: Madárbarátok nagykönyve. Cser Kiadó, 2019
13. Hadarics Tibor; Zalai Tamás (szerk.): Magyarország madarainak névjegyzéke - Nomenclator avium Hungariae. An annotated list of the birds of Hungary. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, MME Nomenclator Bizottság, 2008 Az MME Könyvtára: 22.
14. Papp Gábor; Kovács András; Turny Zoltán: Magyarország ragadozó madarai. Magánkiadás, 2016
15. Haraszthy László: Magyarország fészkelő madarainak költésbiológiája. I-II. kötet = Breeding Biology of the Hungarian Birds. Pro Vértes Nonprofit Zrt., 2019